

Utredning av Nico Ojalas valbarhet

Stadsstyrelsen 28.03.2022 § 76

Beredare

Förvaltningschef Hanna-Maria Grandell, tfn 050 473 9910
fornamn.efternamn@pargas.fi

Enligt 71 § 1 mom. 1 punkten i kommunallagen är en förutsättning för allmän valbarhet bl.a. hemkommun – valbar till kommunens förtroendeuppdrag är den som har kommunen som hemkommun.

Det har framförts tvivel om stadsstyrelseledamoten Nico Ojalas valbarhet på grund av hans förmodade flytt från orten. Stadens förvaltningstjänster har därför börjat utreda saken.

Ojala har tidigare anhållit om befrielse från uppdraget som ledamot i Iniönämnden, men inte från sina andra förtroendeuppdrag. Han är för närvarande också ordinarie ledamot i stadsstyrelsen. Han har flera gånger ombetts meddela sina adressuppgifter i Pargas, men han har inte meddelat dem. Han har meddelat att han bor i Nådendal under vintern, men enligt sin egen utsago är han skriven i Pargas.

Enligt 2 § 1 mom. i lagen om hemkommun är en persons hemkommun med de undantag som stadgas nedan den kommun där han bor. I 2 mom. i samma paragraf står följande: Har en person i sin användning flera bostäder eller ingen bostad alls, är hans eller hennes hemkommun den kommun som han eller hon på grund av sina familjeförhållanden, sin utkomst eller andra motsvarande omständigheter själv anser som sin hemkommun och till vilken han eller hon med hänsyn till de ovannämnda omständigheterna har den fastaste anknytningen. I 3 mom. i samma paragraf står följande: Har en persons egen uppfattning om vilken kommun som är hans hemkommun inte kunnat utredas, är hans hemkommun den kommun till vilken han ska anses ha den fastaste anknytningen med hänsyn till sitt boende, sina familjeförhållanden, sin utkomst och andra motsvarande omständigheter. Den allmänna valbarheten avgörs alltså utgående från den ovannämnda bestämmelsen i lagen om hemkommun.

Om en persons hemkommun stadgas i lagen om hemkommun. Med stöd av lagen är personens hemkommun den kommun där personen stadigvarande bor. Hemkommunen är alltså inte nödvändigtvis den kommun där personen är skriven. Oftast är anteckningen i befolkningsdatasystemet korrekt, men inte alltid. Anteckningen om hemkommun är inte heller i sig bindande, utan myndigheten kan självständigt tillämpa lagen om hemkommun.

Om en person befinner sig i en situation där han eller hon har i sin användning flera bostäder eller ingen bostad alls, är hans eller hennes hemkommun den kommun som han eller hon på grund av sina familjeförhållanden, sin utkomst eller andra motsvarande omständigheter själv anser som sin hemkommun och till vilken han eller hon med hänsyn till de ovannämnda omständigheterna har den fastaste anknytningen. Personens egen uppfattning om vilken kommun som är hans eller hennes hemkommun beaktas i situationer med två eller flera bostäder, men den är inte ensamt avgörande. Personen ska också på basis av fakta som kan fastställas objektivt ha fast anknytning till den kommun han eller hon uppgett

som sin hemkommun. I rättspraxis har man också fäst vikt vid i vilken kommun personen de facto bor.

Att bara till exempel ha en postbox i Pargas gör en inte allmänt valbar om man på grund av sina familjeförhållanden, sin utkomst eller andra motsvarande omständigheter inte har någon annan anknytning till Pargas. Lagen om hemkommun och rättspraxisen som gäller den framhåller uttryckligen i vilken kommun man de facto lever, arbetar och bor. I sista hand ska dock avgörandet i detta konkreta fall göras som en samlad bedömning på basis av de omständigheter som finns att tillgå om stadsstyrelseledamoten i fråga.

Om tolkningen är att Nico Ojala inte är valbar i Pargas, ska staden på eget initiativ ingripa i en eventuell förlorad valbarhet som den får kännedom om och vid behov tillsammans med befolkningsregistermyndigheten (Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata) utreda hans faktiska hemkommun.

Föredragande

Stadsdirektör Patrik Nygrén, tfn 040 511 4383
fornamn.efternamn@pargas.fi

Beslutsförslag

Stadsstyrelsen beslutar att

- 1) begära en närmare förklaring av Nico Ojala om hans valbarhet så att Ojala skriftligen meddelar sin adress i Pargas till Pargas stads registratur pargas@pargas.fi senast 8.4.2022
- 2) samtidigt begära en skriftlig förklaring av Nico Ojala senast 8.4.2022 om de grunder med hänvisning till vilka han på grund av sina familjeförhållanden, sin utkomst eller andra motsvarande omständigheter själv betraktar Pargas som sin hemkommun och med hänvisning till vilka omständigheter av de ovannämnda han har den fastaste anknytningen uttryckligen till Pargas
- 3) konstatera att staden på eget initiativ kommer att ingripa i en eventuell förlorad valbarhet som den får kännedom om och vid behov tillsammans med befolkningsregistermyndigheten (Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata) utreda Ojals faktiska hemkommun
- 4) konstatera att om det utifrån den erhållna förklaringen kan anses att Ojala har förlorat sin valbarhet, inleder staden nödvändiga åtgärder för att konstatera att Ojals förtroendeuppdrag har upphört samt för att välja en ny ledamot till stadsstyrelsen.

Beslut

Under diskussionen gjorde stadsstyrelseledamoten Kurt Lundqvist ett motförslag av följande innehåll:

Stadsstyrelsen beslutar att

- 1) begära en närmare förklaring av Nico Ojala om hans valbarhet så att Ojala skriftligen meddelar sin adress i Pargas till Pargas stads registratur pargas@pargas.fi senast 8.4.2022
- 2) samtidigt begära en skriftlig förklaring av Nico Ojala senast 8.4.2022 om de grunder med hänvisning till vilka han på grund av sina familjeförhållanden, sin utkomst eller andra motsvarande omständigheter själv betraktar Pargas som sin hemkommun och med hänvisning till vilka omständigheter av de ovannämnda han har den fastaste anknytningen uttryckligen till Pargas.

Staden kommer på eget initiativ att ingripa i en eventuell förlorad valbarhet som den får kännedom om och vid behov tillsammans med befolkningsregistermyndigheten (Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata) utreda Ojalas faktiska hemkommun.

Om det utifrån den erhållna förklaringen kan anses att Ojala har förlorat sin valbarhet, inleder staden nödvändiga åtgärder för att konstatera att Ojalas förtroendeuppdrag har upphört samt för att välja en ny ledamot till stadsstyrelsen.

Stadsdirektören ändrade sitt förslag i enlighet med Kurt Lundqvists förslag.

Stadsstyrelsens ordförande frågade om stadsstyrelsen enhälligt kan godkänna stadsdirektörens ändrade förslag. Stadsstyrelsen beslutade enhälligt godkänna stadsdirektörens ändrade förslag.

Det ändrade beslutsförslaget godkändes enhälligt.

Delgivning

Nico Ojala

Stadsstyrelsen 19.04.2022 § 115

Beredare

Förvaltningschef Hanna-Maria Grandell, tfn 050 473 9910
fornamn.efternamn@pargas.fi

Sedan ärendet senast behandlades har staden inom begärd tidsfrist fått en tillräcklig förklaring i frågan med tanke på Nico Ojalas valbarhet. I förklaringen åberopas 2 § 3 mom. i lagen om hemkommun vid tolkningen av hemorten. Förklaringen är sekretessbelagd i enlighet med 24 § i offentlighetslagen.

Nico Ojala har meddelat sin adress i Nådendal till befolkningsdatasystemet som sin tillfälliga adress under tiden 1.11.2021–31.10.2022. Nico Ojala har tidigare uppgett att han fortfarande har en annan adress i Pargas, men av den skriftliga förklaringen till staden framgår det att han inte längre har någon bostad i Pargas.

Som det framgår av den tidigare beredningen är en persons hemkommun enligt 2 § 1 mom. i lagen om hemkommun den kommun där han bor. I 2 mom. i samma paragraf står följande: Har en person i sin användning flera bostäder eller ingen bostad alls, är hans eller hennes hemkommun den kommun som han eller hon på grund av sina familjeförhållanden, sin utkomst eller andra motsvarande omständigheter själv anser som sin hemkommun och till vilken han eller hon med hänsyn till de ovannämnda omständigheterna har den fastaste anknytningen. I 3 mom. i samma paragraf står följande: Har en persons egen uppfattning om vilken kommun som är hans hemkommun inte kunnat utredas, är hans hemkommun den kommun till vilken han ska anses ha den fastaste anknytningen med hänsyn till sitt boende, sina familjeförhållanden, sin utkomst och andra motsvarande omständigheter.

Den allmänna valbarheten avgörs alltså utgående från den ovannämnda bestämmelsen i lagen om hemkommun. Kommunen och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata beaktar personens egen uppfattning om sin

hemkommun. Den egna uppfattningen räcker dock inte i sig för att bestämma hemkommunen. Myndighetens avgörande om hemkommun är inte juridiskt bindande för andra myndigheter.

En utredning av Nico Ojalas hemkommun har begärts av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Med stöd av lagen om hemkommun är personens hemkommun den kommun där personen stadigvarande bor. Hemkommunen är alltså inte nödvändigtvis den kommun där personen är skriven. Oftast är anteckningen i befolkningsdatasystemet korrekt, men inte alltid. Det är värt att notera att anteckningen om hemkommun inte är bindande i sig, utan myndigheten kan självständigt tillämpa lagen om hemkommun. I detta fall är Pargas stad den tillämpande myndigheten.

Personens egen uppfattning om vilken kommun som är hans eller hennes hemkommun beaktas i situationer med två eller flera bostäder, men den är inte ensamt avgörande. Personen ska också på basis av fakta som kan fastställas objektivt ha fast anknytning till den kommun han eller hon uppgett som sin hemkommun. I rättspraxis som gäller tolkningen av lagen om hemkommun har man också fäst vikt vid i vilken kommun personen de facto bor. Fast anknytning är ett viktigt kriterium vid bedömningen av en persons hemkommun.

En persons hemkommun ändras inte om han eller hon bor i en annan kommun huvudsakligen på grund av arbetsuppgifter, studier, sjukdom eller någon annan med dessa jämförbar orsak, som varar i högst ett år. Boendet anses i dessa fall vara tillfälligt till sin natur. I den förklaring som Nico Ojala lämnat åberopas uttryckligen 2 § 3 mom. i lagen om hemkommun.

Enligt motiveringen till lagen om hemkommun ändras hemkommunen nödvändigtvis inte heller, även om boendet i den andra kommunen varar längre än ett år, såvida de omständigheter som föreskrivs i 2 § 2 mom. i lagen kvarstår oförändrade för hemkommunens del och personen i fråga inte själv vill ändra sin hemkommun. Med oförändrade omständigheter avses främst att personen fortsättningsvis har två bostäder och en fast anknytning till "utgångskommunen".

En persons hemkommun ändras inte heller, om han eller hon bor i en annan kommun huvudsakligen på grund av vård i familjevård eller institutionsvård, boende med boendeservice, vistelse till sjöss såsom sjöfolk, avtjänande av straff i straffanstalt, medlemskap i riksdagen eller statsrådet eller ett offentligt förtroendeuppdrag eller fullgörande av värnplikt eller civiltjänst.

Pargas är en ort där många har en fritidsbostad tillfälligt eller på deltid. Tolkningen av lagen om hemkommun ska vara opartisk och objektiv, eftersom definitionen av hemkommun kan ha ett slags prejudicerande verkan t.ex. vid bedömning av kandidatuppställningen och kandidaternas valbarhet vid kommande kommunalval.

Kompletterande material	Sekretessbelagd: Förklaring till stadsstyrelsen i ärende 417/00.00.01/2022
Föredragande	Stadsdirektör Patrik Nygrén, tfn 040 511 4383 fornamn.efternamn@pargas.fi
Beslutsförslag	Stadsstyrelsen beslutar att

1) föra en remissdebatt om Nico Ojalas valbarhet enligt 71 § i kommunallagen som ledamot i stadsstyrelsen och utifrån den debatt som förs ge själva förslaget vid sammanträdet.

Beslut

Stadsdirektörens ändrade förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

1) föreslå för fullmäktige att fullmäktige konstaterar att Nico Ojala har förlorat sin valbarhet enligt 71 § i kommunallagen till uppdraget som ledamot i stadsstyrelsen. Motiveringen till förlorad valbarhet framgår av beredningstexten med hänvisning till lagen om hemkommun.

2) föreslå för fullmäktige att åtgärder ska vidtas för att välja en ny ledamot till stadsstyrelsen för resten av mandatperioden

3) för detta ärendes del justera protokollet vid sammanträdet.

Stadsdirektörens ändrade beslutsförslag godkändes enhälligt.

Protokollet justerades för detta ärendes del vid sammanträdet.

Delgivning

Nico Ojala, Lakiasiaintoimisto Kari Uoti Oy

Stadsfullmäktige 25.04.2022 § 44
417/00.00.01/2022

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige

1) konstaterar att Nico Ojala har förlorat sin valbarhet enligt 71 § i kommunallagen till uppdraget som ledamot i stadsstyrelsen. Motiveringen till förlorad valbarhet framgår av beredningstexten med hänvisning till lagen om hemkommun.

2) beslutar att åtgärder ska vidtas för att välja en ny ledamot till stadsstyrelsen för resten av mandatperioden

Beslut

Under diskussionen gjorde stadsfullmäktigeledamoten Mika Peltokorpi, understödd av Karl Nurro, följande förslag: Fullmäktige ska inte konstatera att Nico Ojala har förlorat sin valbarhet, eftersom detta skulle vara ett lagstridigt beslut.

Eftersom det gjorts ett understött förslag som avviker från stadsstyrelsens grundförslag, ska stadsfullmäktige rösta. Ordföranden föreslog följande omröstningssätt:

Den som understöder stadsstyrelsens förslag röstar Ja och den som understöder Mika Peltokorpis förslag röstar Nej. Omröstningen sker elektroniskt via systemet Cloudmeeting.

Vid omröstningen gavs
22 Ja-röster

5 Nej-röster
8 röstade tomt

Ordföranden konstaterade att stadsfullmäktige hade godkänt stadsstyrelsens ursprungliga grundförslag med rösterna 22–13 (8 tomma).

Stadsfullmäktige beslutade att

1) konstatera att Nico Ojala har förlorat sin valbarhet enligt 71 § i kommunallagen till uppdraget som ledamot i stadsstyrelsen. Motiveringen till förlorad valbarhet framgår av beredningstexten med hänvisning till lagen om hemkommun.

2) vidta åtgärder för att välja en ny ledamot till stadsstyrelsen för resten av mandatperioden.

Bilagor

Ändringsförslag/avvikande mening, Mika Peltokorpi
Omröstningsprotokollet

Delgivning

Nico Ojala, Lakiasiaintoimisto Kari Uoti Oy
